PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAŢILOR **SENATUL**

LEGE

pentru ratificarea Memorandumului de înțelegere între Guvernul Regatului Belgiei, Guvernul Republicii Cehia, Ministerul Apărării al Regatului Danemarcei, Ministerul Federal al Apărării al Republicii Federale Germania, Guvernul Greciei, Ministerul Apărării al Ungariei, Ministerul Apărării al Republicii Italiene, Guvernul Marelui Ducat al Luxemburgului, Guvernul Regatului Țărilor de Jos, Ministerul Apărării al Regatului Norvegiei, Guvernul Republicii Polonia, Guvernul Portugaliei, Ministerul Apărării Naționale al României, Ministerul Apărării al Regatului Spaniei, Guvernul Republicii Turcia, Guvernul Marii Britanii și Guvernul Statelor Unite ale Americii privind revizuirea Memorandumului de înțelegere pentru operații și sprijin (O&S) al Forței NATO de Avertizare Timpurie și Control (NAEW&C), așa cum a fost revizuit la 27 martie 2003 (titlu scurt: a 2-a revizuire a NAEW & C FORCE O&S MOU), semnat de partea română la București la 14 iunie 2023

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. – Se ratifică Memorandumul de înțelegere între Guvernul Regatului Belgiei, Guvernul Republicii Cehia, Ministerul Apărării al Regatului Danemarcei, Ministerul Federal al Apărării al Republicii Federale Germania, Guvernul Greciei, Ministerul Apărării al Ungariei, Ministerul Apărării al Republicii Italiene, Guvernul Marelui Ducat al Luxemburgului, Guvernul Regatului Țărilor de Jos, Ministerul Apărării al Regatului Norvegiei, Guvernul Republicii Polonia, Guvernul Portugaliei, Ministerul Apărării Naționale al României, Ministerul Apărării al Regatului Spaniei, Guvernul Republicii Turcia, Guvernul Marii Britanii și Guvernul Statelor Unite ale Americii privind revizuirea Memorandumului de înțelegere pentru operații și sprijin (O&S) al Forței NATO de Avertizare Timpurie și Control (NAEW&C), așa cum a fost revizuit la 27 martie 2003 (titlu scurt: a 2-a revizuire a NAEW & C FORCE O&S MOU), semnat de partea română la București la 14 iunie 2023.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

București,
Nr.

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1
Titlul proiectului de act normativ

Lege pentru ratificarea Memorandumului de înțelegere între Guvernul Regatului Belgiei, Guvernul Republicii Cehia, Ministerul Apărării al Regatului Danemarcei, Ministerul Federal al Apărării al Republicii Federale Germania, Guvernul Greciei, Ministerul Apărării al Ungariei, Ministerul Apărării al Republicii Italiene, Guvernul Marelui Ducat al Luxemburgului, Guvernul Regatului Țărilor de Jos, Ministerul Apărării al Regatului Norvegiei, Guvernul Republicii Polonia, Guvernul Portugaliei, Ministerul Apărării Naționale al României, Ministerul Apărării al Regatului Spaniei, Guvernul Republicii Turcia, Guvernul Marii Britanii și Guvernul Statelor Unite ale Americii privind revizuirea Memorandumului de înțelegere pentru operații și sprijin (O&S) al Forței NATO de Avertizare Timpurie și Control (NAEW&C), așa cum a fost revizuit la 27 martie 2003 (titlu scurt: a 2-a revizuire a NAEW&C Force O&S MOU), semnat de partea română la București la 14 iunie 2023

Secțiunea a 2-a
Motivul emiterii proiectului de act normativ

2.1. Sursa proiectului de act normativ

Prezentul proiect de act normativ este inițiat de către Ministerul Apărării Naționale, în vederea ratificării Memorandumului de înțelegere între Guvernul Regatului Belgiei, Guvernul Republicii Cehia, Ministerul Apărării al Regatului Danemarcei, Ministerul Federal al Apărării al Republicii Federale Germania, Guvernul Greciei, Ministerul Apărării al Ungariei, Ministerul Apărării al Republicii Italiene, Guvernul Marelui Ducat al Luxemburgului, Guvernul Regatului Țărilor de Jos, Ministerul Apărării al Regatului Norvegiei, Guvernul Republicii Polonia, Guvernul Portugaliei, Ministerul Apărării Naționale al României, Ministerul Apărării al Regatului Spaniei, Guvernul Republicii Turcia, Guvernul Marii Britanii și Guvernul Statelor Unite ale Americii privind revizuirea Memorandumului de înțelegere pentru operații și sprijin (O&S) al Forței NATO de Avertizare Timpurie și Control (NAEW&C), așa cum a fost revizuit la 27 martie 2003 (titlu scurt: a 2-a revizuire a NAEW&C Force O&S MOU), semnat de partea română la București la 14 iunie 2023, conform prevederilor art. 19 alin. (1) lit. c) din *Legea nr. 590/2003 privind tratatele*.

2.2. Descrierea situației actuale

Autoritățile militare ale Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) au decis, în anul 1978, înființarea unei capabilități aeropurtate de avertizare timpurie și control (Airborne Early Warning and Control/AEW&C), ca nevoie de adaptare permanentă la mediul de securitate internațional, cât și la noile tehnologii militare, ce au implicații asupra necesităților de apărare ale Aliaților. Capabilitatea evocată a fost creată cu scopul de a spori capacitatea de detecție a sistemelor terestre de radar, prin adăugarea unor mijloace de supraveghere și avertizare complementare.

În decembrie 1978, a fost semnată, de către miniștrii apărării, prima versiune a memorandumului multilateral de înțelegere, cu scopul de a achiziționa în comun o variantă a sistemului US E-3 al NATO. Acest sistem, precum și sistemul Aeropurtat de Avertizare Timpurie (AEW), asigurat de către Marea Britanie, au fost dezvoltate în vederea îndeplinirii cerinței privind capabilitatea Aeropurtată NATO de Avertizare Timpurie și Control (NAEW&C), fiind astfel creat Programul NAEW&C. Totodată, Aliații au agreat ca Forța NAEW&C să fie condusă și sprijinită de către un singur Comandant, subordonat Comandanților Strategici.

Subsecvent, a fost creată Organizația NATO de Producție și Logistică (NAPMO), cu rolul de a implementa Programul NAEW&C. NAPMO este o organizație a NATO înființată în conformitate cu Acordul de la Ottawa din anul 1951 privind statutul NATO, al reprezentanților naționali și al personalului internațional și este direct responsabilă în fața Consiliului Atlanticului de Nord pentru toate aspectele legate de Programul NAEW&C. Organismul executiv prin care NAPMO asigură managementul Programului este Agenția pentru Managementul Programului NAEW&C (NAPMA).

Forța NAEW&C a fost utilizată în România în vederea organizării unor evenimente politice de nivel înalt, precum Summit-ul NATO din 2008, desfășurat la București, cât și în contextul misiunilor de instrucție și antrenament în comun cu forțele naționale de poliție aeriană. Tot în acest context, poate fi menționat și faptul că, pe timpul desfășurării Summit-ului Uniunii Europene de la Sibiu, din mai 2019, spațiul aerian a fost supravegheat de o aeronavă E-3A, în cooperare cu forțele aeriene naționale. Aceste misiuni relevă importanța operațională a acestei capabilități, precum și necesitatea menținerii calității României de participant la Programul NAEW&C.

Începând cu anul 2014, prin raportare la situația regională de securitate, importanța participării în cadrul Programului NAEW&C a sporit. Astfel, în spațiul aerian al României au fost efectuate misiuni de către aeronavele E-3A, în vederea consolidării securității din zona estică a Europei. Evenimentele din 2014 au reprezentat momentul declanșator al acestor misiuni, însă ele au continuat să se desfășoare în spațiul aerian al națiunilor aflate pe flancul estic al NATO, ca o componentă a efortului comun de întărire a apărării.

Având în vedere situația actuală de securitate, continuarea participării în cadrul Programului NAEW&C este cu atât mai importantă. În acest mod, România își confirmă, încă o dată, angajamentul față de principiile Tratatului Atlanticului de Nord, precum și faptul că este un partener credibil în regiunea estică a Europei.

Din punct de vedere juridic, participarea Guvernului României la Programul NAEW&C a fost condiționată de aderarea la cele două documente de bază ale Programului, respectiv memorandumul multilateral de înțelegere privind Programul comun NATO E-3A, semnat la 6 decembrie 1978, completat la 10 decembrie 1990, amendat la 13 august 1997 și Memorandumul de înțelegere pentru operații și sprijin al Forței Aeropurtate a NATO de Avertizare Timpurie și Control, semnat la 26 septembrie 1984 și revizuit la 27 martie 2003.

Cu toate acestea, dinamismul ce caracterizează mediul politico-militar internațional reclamă revizuirea anumitor documente internaționale, pentru a reflecta cu acuratețe situația de securitate actuală și pentru a implementa mecanismele necesare asigurării păcii și securității în spațiul euro-atlantic.

Astfel, ca urmare a consultărilor cu statele partenere, Comitetul Director al NAPMO (BOD), în reuniunea din 21-22 iunie 2022, a aprobat textul pentru a doua revizuire a MOU O&S. Documentul reflectă schimbările apărute la nivelul Structurii de Comandă a NATO, cele din structura Forței NAEW&C, precum și extinderea participării la Operații și Sprijin NAEW&C. Totodată, reflectă retragerea participării Canadei la Programul NAEW&C și încorporează schimbările petrecute în procesul de management al aeronavigabilității și configurației.

Negocierea memorandumului de înțelegere s-a desfășurat în temeiul Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 68 din 20 aprilie 2016.

În urma analizării textului, astfel cum a rezultat în varianta sa finală, în iunie 2022, de către structurile responsabile din cadrul Ministerului Apărării Naționale, acesta a fost considerat acceptabil pentru partea română.

În baza Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 73 din 10 mai 2023, în data de 14 iunie 2023, ministrul apărării naționale a semnat cea de-a 2-a revizuire a NAEW&C Force O&S MOU.

În vederea inițierii procedurii naționale de intrare în vigoare a documentului internațional a fost, mai întâi, necesară semnarea acestuia și de către reprezentanții celorlalți participanți la inițiativă. În august 2025, NAPMA a comunicat că memorandumul de înțelegere a fost semnat de către toate statele participante.

Proiectul de memorandum de înţelegere conţine dispoziţii referitoare la definiţii, acronime, scop şi domeniu de aplicare, forţă şi baze, aspecte juridice privind forţa, comandă şi control, operaţii, sprijin în bază, sprijin logistic, principii şi proceduri financiare, managementul configuraţiei, beneficii industriale, schimb de informaţii tehnice, drepturi ale utilizatorului şi protecţia informaţiilor tehnice, securitate, modernizare, soluţionarea disputelor, intrare în vigoare, amendare şi retragere.

Memorandumul de înţelegere nu conţine prevederi contrare legislaţiei româneşti şi nici nu contravine obligaţiilor şi angajamentelor asumate prin alte documente internaţionale.

2.3. Schimbări preconizate

Necesitatea încheierii memorandumului de înțelegere a rezultat ca urmare a modificărilor apărute la nivelul Structurii de Comandă a NATO, cu precădere cele din structura Forței NAEW&C,

documentul fiind actualizat pentru a putea reflecta actuala structură, dar și pentru a putea cuprinde extinderea participării la Operații și Sprijin NAEW&C. De asemenea, un alt scop al modificării memorandumului de înțelegere a fost și acela de a specifica termenii și aranjamentele conform cărora Forța NAEW & C va fi întrebuințată în sprijinul misiunilor. Precizăm că, din punct de vedere financiar, cota României nu a suferit modificări.
2.4. Alte informaţii Nu au fost identificate.

Secţiunea a 3-a
Impactul socioeconomic

3.1. Descrierea generală a beneficiilor şi costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ Prezentul proiect de act normativ nu are impact în acest domeniu.
3.2. Impactul social Prezentul proiect de act normativ nu are impact în acest domeniu.
3.3. Impactul asupra drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului Prezentul proiect de act normativ nu are impact în acest domeniu.
3.4. Impactul macroeconomic Prezentul proiect de act normativ nu are impact în acest domeniu.
3.4.1. Impactul asupra economiei şi asupra principalilor indicatori macroeconomici Prezentul proiect de act normativ nu are impact în acest domeniu.
3.4.2. Impactul asupra mediului concurenţial şi domeniul ajutoarelor de stat Prezentul proiect de act normativ nu are impact în acest domeniu.
3.5. Impactul asupra mediului de afaceri Prezentul proiect de act normativ nu are impact în acest domeniu.
3.6. Impactul asupra mediului înconjurător Prezentul proiect de act normativ nu are impact în acest domeniu.
3.7. Evaluarea costurilor şi beneficiilor din perspectiva inovării şi digitalizării Prezentul proiect de act normativ nu are impact în acest domeniu.
3.8. Evaluarea costurilor şi beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile Prezentul proiect de act normativ nu are impact în acest domeniu.
3.9. Alte informaţii: Nu au fost identificate.

Secţiunea a 4-a
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât şi pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informaţii cu privire la cheltuieli şi venituri

- în mii lei (RON) -

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
	2026	2027	2028	2029	2030	-
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta: (i) impozit pe profit (ii) impozit pe venit						
b) bugete locale (i) impozit pe profit						

c) bugetul asigurărilor sociale de stat: (i) contribuţii de asigurări						
d) alte tipuri de venituri (Se va menţiona natura acestora.)						
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri şi servicii						
b) bugete locale: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri şi servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri şi servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli (Se va menţiona natura acestora.)						
4.3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat						
b) bugete locale						
4.4. Propuneri pentru acoperirea creşterii cheltuielilor bugetare						
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor şi/sau cheltuielilor bugetare						
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: a) fişa financiară prevăzută la art. 15 din *Legea nr. 500/2002 privind finanţele publice*, cu modificările şi completările ulterioare, însoţită de ipotezele şi metodologia de calcul utilizată; b) declaraţie conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele şi priorităţile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală şi cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară. Nu este cazul.						
4.8. Alte informaţii: Nu este cazul.						

Secţiunea a 5-a
Efectele proiectului de act normativ asupra legislaţiei în vigoare

5.1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ: Nu este cazul.
5.2. Impactul asupra legislaţiei în domeniul achiziţiilor publice Prezentul proiect de act normativ nu se referă la acest subiect.
5.3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislaţia UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE) Prezentul proiect de act normativ nu se referă la acest subiect.
5.3.1. Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE Prezentul proiect de act normativ nu transpune legislaţia comunitară şi nu creează cadrul pentru aplicarea directă a acesteia.
5.3.2. Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE Prezentul proiect de act normativ nu transpune legislaţia comunitară şi nu creează cadrul pentru aplicarea directă a acesteia.

5.4. Hotărâri ale Curţii de Justiţie a Uniunii Europene Prezentul proiect de act normativ nu se referă la acest subiect.
5.5. Alte acte normative şi/sau documente internaţionale din care decurg angajamente asumate Prezentul proiect de act normativ nu se referă la acest subiect.
5.6. Alte informaţii: Nu au fost identificate.

Secţiunea a 6-a
Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

6.1. Informaţii privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative Nu este cazul.
6.2. Informaţii privind procesul de consultare cu organizaţii neguvernamentale, institute de cercetare şi alte organisme implicate Nu este cazul.
6.3. Informaţii despre consultările organizate cu autorităţile administraţiei publice locale Nu este cazul.
6.4. Informaţii privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative Nu este cazul.
6.5. Informaţii privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ: este necesar avizul; b) Consiliul Suprem de Apărare a Ţării: nu este cazul; c) Consiliul Economic şi Social: nu este cazul; d) Consiliul Concurenţei: nu este cazul; e) Curtea de Conturi: nu este cazul.
6.6. Alte informaţii: Nu au fost identificate.

Secţiunea a 7-a
Activităţi de informare publică privind elaborarea şi implementarea proiectului de act normativ

7.1. Informarea societăţii civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ Au fost respectate dispoziţiile art. 7 alin. (4) din *Legea nr. 52/2003 privind transparenţa decizională în administraţia publică*, republicată, cu modificările ulterioare şi ale art. 39 alin. (1) din *Legea nr. 590/2003 privind tratatele.* a) proiectul de act normativ a fost publicat pe site-ul Ministerului Apărării Naţionale la data de _____; b) recomandările scrise s-au putut transmite în termen de 10 zile calendaristice de la publicarea pe site-ul Ministerului Apărării Naţionale.
7.2. Informarea societăţii civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum şi efectele asupra sănătăţii şi securităţii cetăţenilor sau diversităţii biologice Nu este cazul.

Secţiunea a 8-a
Măsuri privind implementarea, monitorizarea şi evaluarea proiectului de act normativ

8.1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ Nu este cazul.
8.2. Alte informaţii: Nu au fost identificate.

În scopul celor prezentate, a fost inițiat proiectul de Lege pentru ratificarea Memorandumului de înțelegere între Guvernul Regatului Belgiei, Guvernul Republicii Cehia, Ministerul Apărării al Regatului Danemarcei, Ministerul Federal al Apărării al Republicii Federale Germania, Guvernul Greciei, Ministerul Apărării al Ungariei, Ministerul Apărării al Republicii Italiene, Guvernul Marelui Ducat al Luxemburgului, Guvernul Regatului Țărilor de Jos, Ministerul Apărării al Regatului Norvegiei, Guvernul Republicii Polonia, Guvernul Portugaliei, Ministerul Apărării Naționale al României, Ministerul Apărării al Regatului Spaniei, Guvernul Republicii Turcia, Guvernul Marii Britanii și Guvernul Statelor Unite ale Americii privind revizuirea Memorandumului de înțelegere pentru operații și sprijin (O&S) al Forței NATO de Avertizare Timpurie și Control (NAEW&C), așa cum a fost revizuit la 27 martie 2003 (titlu scurt: a 2-a revizuire a NAEW&C Force O&S MOU), semnat de partea română la București la 14 iunie 2023.

MINISTRUL APĂRĂRII NAȚIONALE

ȘTEFAN-RADU OPREA

AVIZĂM FAVORABIL

MINISTRUL AFACERILOR EXTERNE

SEBASTIAN-DĂNUȚ NECULĂESCU

MINISTRUL FINANȚELOR

ALEXANDRU NAZARE

MINISTRUL JUSTIȚIEI

RADU MARINESCU